

Standpunt Samenwerkende Gezondheidsfondsen over Open Science

16 april 2019

Kennis toegankelijk voor iedereen

De gezondheidsfondsen (verenigd in Samenwerkende Gezondheidsfondsen, de SGF¹) zetten zich in voor het voorkomen en genezen van (chronische) ziekten én voor goede zorg voor patiënten. Zij zijn een belangrijke financier van wetenschappelijk onderzoek, met als doel dat het gefinancierde onderzoek bijdraagt aan preventie, behandeling en genezing van aandoeningen en het verbeteren van de kwaliteit van leven.

De SGF is van mening dat de kennis en resultaten van dit onderzoek voor iedereen kosteloos beschikbaar moeten zijn. Zowel voor de eigen achterban, die ontwikkelde kennis wil inzien en wil weten waar investeringen toe leiden, als voor wetenschappers en professionals die deze kennis kunnen gebruiken om verder onderzoek te doen en de doorontwikkeling naar bruikbare toepassingen te versnellen. Dit wordt ook wel 'Open Science' genoemd. De SGF onderschrijft de ambities van de Open Science² beweging en Plan S³.

De beweging naar Open Science

Open Science is het creëren van kennis en beoefenen van wetenschap waarbij de vergaarde kennis ook voor anderen beschikbaar en te gebruiken is. Open Science is niet meer weg te denken uit het wetenschappelijke veld. Bij financiers van onderzoek is het steeds vaker beleid Open Science-principes toe te passen. De SGF zet zich onder andere in ten behoeve van de volgende gebieden van Open Science:

- **Open Access publiceren:**
Open Access publiceren houdt in dat iedereen vrije toegang heeft tot wetenschappelijke publicaties. Dit leidt uiteindelijk tot efficiëntere wetenschap doordat de resultaten uit het onderzoek voor iedereen toegankelijk zijn. Het bevordert dat de uitkomsten van onderzoek sneller bij de patiënt terecht komen. Om deze redenen onderschrijft de SGF het belang van Open Access.
- **Optimaal (her)gebruik van onderzoeksdata:**
Datamanagement is het creëren, verzamelen, opslaan, onderhouden, beschikbaar maken, archiveren en langdurig onderhouden van data. Door verantwoord datamanagement wordt de kwaliteit, vindbaarheid, toegankelijkheid en veiligheid van de data geborgd en worden mogelijkheden voor het toekomstig delen en hergebruiken van data geoptimaliseerd. De SGF acht verantwoord datamanagement, inclusief beveiliging van data, van groot belang. Doordat relevante data toegankelijk zijn en hergebruikt kunnen worden, komen de uitkomsten van onderzoek sneller bij de patiënt.

Meer transparantie

De SGF beschouwt het als een maatschappelijke verantwoordelijkheid om bij te dragen aan Open Science en daarmee aan meer transparantie van uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek. De volledige overgang naar Open Science vergt tijd, investeringen in mankracht en middelen en aandacht voor risico's. De SGF is betrokken bij ontwikkelingen binnen het Nationaal Plan Open Science en streeft, overeenkomstig met de in dit plan geformuleerde ambitie, naar 100% Open Access publiceren in 2020 en uniformiteit van datamanagement. Dit voorkomt fragmentatie van inzet en initiatieven en draagt bij aan de gezamenlijke doelstelling van gezondheidsfondsen: van meerwaarde zijn voor de patiënt.

Om optimaal van maatschappelijke meerwaarde te kunnen zijn, wil de SGF onderzoekers en onderzoeksinstituten in haar ambities meenemen door ondersteuning en voorlichting te bieden, zodat zij de keuzes (kunnen) maken om Open Access te publiceren en goed datamanagement te borgen.

1. In de SGF zijn 20 fondsen vertegenwoordigd: Aidsfonds, Alzheimer Nederland, Diabetes Fonds, Epilepsiefonds, MIND, Hartstichting, Hersenstichting, Johanna Kinderfonds, KWF Kankerbestrijding, Longfonds, Maag Lever Darm Stichting, Nederlandse Brandwonden Stichting, Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting, Nierstichting, Prinses Beatrix Spierfonds, ReumaNederland, HandicapNL, Stichting MS Research, Stichting ALS en Trombosetstichting

² <https://www.openscience.nl/open-science/wat-is-open-science/index>

³ <https://www.coalition-s.org/about/>